

# Danske reformationssalmer

MELODIER OG TEKSTER 1529-1573

## Oluf Ulriksen: Haandbog i det evangeliske messeembede

### Luthers efterskrift

[C 2r] ¶ Martinus Lutter alle Christne læsere naade oc fred y Christo Jesu vor herre.

[C 2r] Men stund ieg daglige seer oc hør huor ganske vuinskibelige vflittige oc meth føge aluore (vill icke sige med løsactihed) mand handler det høge/ hellige oc trøstelige Sacramente offuer børnene (som er Dob) huilkid ieg oc acter att være der een orsage til/ att de samme som der hooss staa/ inthet der aff forstaa kunde yhuadt der bliffuer taled eller handled/ Tycker mig icke alleniste att være gaffnligt/ men oc saa nød oc storlige behoff att mand dette handler paa wort eget tungemaal/ oc haffuer der faare nw begynt att døbe wdy oc paa wort eget tungemaall/ paa det fadderne oc de som hooss ere dis ydermere till troens oc sandhedtz betenckelse maa opueckis Oc de Prester som døbe/ kunde være dis flitteligere for deris skyld som paa høre.

\* Huar fore beder ieg Oc formaner aff en Christelig tro oc kiærlighedt alle dem som døbe oc børnene frambære/ oc hooss ere/ at ville legge paa hiærtet den merkelige gerning oc store aluorlighed som her vdy er/ Thy dw hører vdi disse bønners ordh/ huar ynckelige oc aluorlige den Christne kyrcke barnet framber oc med saa bestandige wtuilactige ord bekender for Gud Att det er aff diæffuelen besætt oc syndsens barn for vden naade/ oc saa vindskibelige beder om hielp oc naade/ at det maa bliffue Guds barn/ for medelst Daaben/ der offuer wille dw betencke huar gantske det icke skiempt eller gammen er mod dieffuelin att handle/ hannom icke alsomeniste fra barnet att driffwe Men oc saa saadan een megtig fiende barnedt all siin liiffs tiid paa halsen belade/ att det vell nød er aff gantske hiærttet och stercke troo/ det fatige barn bestandig att være/ med gudelige bønner/ att Gud wed disse bønners begerelse/ det icke alsomeniste aff diæffuelens wold oc mact behielne ville/ men oc saa i bestørcke att det

~~diæffuelsens~~ vord oc mægt bemælte vnde/ men oc saa | bestøder att det Riiderligen mod hannem y liiff oc død bestaa kunde/ Oh ieg mig der offuer

befrøcter oc sørger att de folk oc personer effter doben sig saa ilde besckicke att mand saa løssactige oc forsømmelige der med handler/ oc ey aff saa gantske aluore for barned vdy døbelsen bedet haffue.

¶ Saa scalt du nw betencke att desse vduendige stycker vdy døbelsen ere alsomringest/ som att blæse y øgene/ gøre mange korss/ salt vdy munden/ ræge oc skaen paa ørerne oc næsse/ med olye paa bryst/ oc skuldrer/ Chrisme vdy ansict at smørge / cristne klæde att tage paa/ brendde liuss y handen/ oc saadanne flere støcker der med følger/ som aff mennesker ere skickede oc optagne/ att feyre oc besmøcke doben med/ forvden hwes alle saadanne støcker han vel ske maa Oc det er ey den rette begribelse / der dyæffuelen flyr eller anser/ han foracter vel større ting/ thi maa dette være een aluorlighed.

\* Men der tilsee att dw vdy een rett och fast troo der hooss staar/ Gudz ord hører oc aluorlige med beder/ oc der som presten siger (Lader oss bede) der formaner han tig yw att du meth hannem bede skal/ oc skulle alle fadderne oc de hooss oc omkring staar/ hans bønners ord med hannem till Gud vdy deris hiærtter bede oc begære/ der fore skulle Presten synlige/ redelige betydelige med langsomhed desse bønner framføre och vdtrycke/ paa det att fadderne kunde det høre oc begribe oc gudelige vdy deris hiærter med hannem bede barsens nød medt alsomstørste aluerlighed for Gud frambære/ sig med gantske formue oc magt modt diæffuelin for barnet sætte oc stille oc lade være een aluerlighed thi det er diæffuelin inthet skempt eller gammen.

¶ Desligest er det wel skickeligt oc rett att mand ey tilstæder druckne ~~ofv~~standige oc wlærde Prester att døbe/ ey heller | løssactige personer tage til fadere/ Men fine sedelige Aluerlige Fromme Prester oc Faddere skal mand sig opsøge att de denne sag med aluerlighed oc en rett fast tro handle at mand ey der med foresætter diæffuelin det høge Sacramente for eet spott/ oc Gud til een vanære/ huilken som saa rundelige syn naadis rigdom offuer oss der vdy vdøser/ att han det selffwer kaller een ny fødsell/ der med wy alle fra alle dyæffuelske tyranner som er Synden Døden oc Helffuede/ frii/ ledige oc løse giøris alle Guds eyedoms arffuinge/ lifsens oc Guds egne børn/ oc Christi brødre bliffue.

\* O elskelige christne lader oss icke saa vskickelige med vanuittighe vnyttige ord oc talle/ saadan een gaffue acte oc handle/ er dog yo doben vor eniste trøst oc

indgang til alle guddommelige eyedomme oc alle helgens meenhed oc samfund/  
der tiil hielpe oss Gudt Amen.

\* Huad Dobsens dygd oc krafft er. \*

\* Doben er ett vist tegn til den vdgang aff døden til liifuit / y huilken wy (som  
ere afflede oc fødde y synden) igenfødis oc fornyes vdy vand oc den helligaand  
(det er) att Gudt wor hymmelske fader vil wed den anden Adam Jesum Cristum  
sin kiære søn omkringsmelte oss oc fornye y oss den oprindelige retuisheds  
billede (som vor skafft effter Gud) huilkid y oss er forkast oc wy miste y den  
første Adams offuertrædelse oc vlydighed / der hand bleff anderlunde til sinde/  
dom wilie oc begæring end Gud/ aldelis fallende aff den oprindelige  
rettuishedt/ oc emod Guds vilie/ huilken vlydigheds synd oc tilbøyelighed (som  
kallis den oprindelige synd) nw daglige dags oss henger paa halsen/ Frester/ til  
ægger oc korsfester oc strider modt oss/ end dog hun inthet regnes oss til synd/  
for troen til Jesum Christum wor Herre och frelsere. |

\* Oc denne dob begyndes oc varer i vart gantske leffnidt/ at wy skulle korsfeste  
legommens laster och begæringer/ att wy worde dennem døde/ oc fornyes y det  
indwortis menniske/ woxendes til en fulkommen mand/ oc det icke endes før i  
døden

¶ Men y doben sige vy den almectigste Konge och herre gud wor fader tro  
tiæneste/ suæriendis hamnem huldskab oc mandskab / giffuendis oss gantske  
wnder hanss vilie mact oc faderlige hiærtte/ wedersierendis alt det som y hans  
ansigt er werstygeligt oc vbehageligt/ Oc saa er det ett wduortis tegen her til  
giffuitt att wy annammes til Guds folk oc helgenes tal/ yhwkommendes Guds  
tilsielse oc iætt/ (som er) Huo som tror oc worder døbt/ han skal bliffue salig/  
dette er den eniste krafftige hwsualelse y wore bedrøffuede forskrickede oc  
mystrøstige Consciencier / nar desse suare fiender/ Syndsens storhed/ Døden  
Helffuede / oss sig bære for øgen/ forfære/ freste/ bekømre/ oc forskricke oss saa  
att kunde wy icke da yhwkomme dette Gwds miscundheds tegn/ oc bygge wort  
hiærtes hwss oc grundt paa den leffuendis steen Christum Jesum oc hans naades  
tilsielse/ fryctendis ingen nødt oc storm/ Men wy haffue saadant ett liffackere  
att driffue wed i denne werden/ da ware det taledt medt oss/ oc wore der da  
ingen rædding paa færde eller hielp etc. \* \* \*